

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҰЛТТЫҚ СТАНДАРТЫ

**ҚАЗАҚ ТІЛІН МЕНГЕРУДІҢ КОММУНИКАТИВТІК
ТІЛДІК ҚҰЗЫРЕТТІЛІКТЕРІ
БАЗАЛЫҚ ДЕҢГЕЙ
ЖАЛПЫ МЕНГЕРУ**

ҚР СТ 1928-2015

Ресми басылым

**Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрлігінің
Техникалық реттеу және метрология комитеті
(Мемстандарт)**

Астана

Алғы сөз

1 Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің «Ұлттық тестілеу орталығы» республикалық мемлекеттік қазыналық кәсіпорны **ДАЙЫНДАП ЕНГІЗДІ**

2 Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрлігінің Техникалық реттеу және метрология комитеті төрағасының 2015 жылғы «24» қарашасындағы № 236-од бұйрығымен **БЕКІТІЛІП ҚОЛДАНЫСҚА ЕНГІЗІЛДІ**

3 Осы стандартта Қазақстан Республикасы Конституциясының (7 бап), Қазақстан Республикасының 1997 жылғы 11 шілдедегі № 151 «Қазақстан Республикасындағы тілдер туралы» Заңының; Қазақстан Республикасының 2004 жылғы 9 қарашадағы №603-ІІ «Техникалық реттеу туралы» Заңының; Қазақстан Республикасы Президентінің 2011 жылғы 29 маусымдағы № 110 Жарлығымен бекітілген «Қазақстан Республикасында тілдерді мен дамыту мен қолданудың 2011-2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасының» нормалары іске асырылды.

4 ҚР СТ 1926-2009 «Қазақ тілін меңгерудің коммуникативтік тілдік құзыреттіліктері. Базалық деңгей. Жалпы меңгеру» **ОРНЫНА ЕНГІЗІЛДІ**

**5 БІРІНШІ ТЕКСЕРУ МЕРЗІМІ
ТЕКСЕРУ КЕЗЕҢДІЛІГІ**

2022 ЖЫЛ
5 ЖЫЛ

Осы стандартқа енгізілетін өзгерістер туралы ақпарат «Стандарттау жөніндегі нормативтік құжаттар» сілтемесіне, ал өзгерістер мәтіні – «Мемлекеттік стандарттар» ай сайынғы ақпараттық сілтемелеріне жарияланады. Осы стандарт қайта қаралған (жойылған) немесе ауыстырылған жағдайда, тиісті ақпарат «Мемлекеттік стандарттар» ақпараттық сілтемесіне жарияланады

Осы стандарт Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрлігінің Техникалық реттеу және метрология комитетінің рұқсатынсыз ресми басылым ретінде толықтай немесе бөлшектеліп басылып шығарыла, көбейтіле және таратыла алмайды

Мазмұны

1 Қолданылу аясы	1
2 Нормативтік сілтемелер	1
3 Терминдер мен анықтамалар	1
4 Қазақ тілін меңгерудегі базалық деңгейдің жалпы сипаттамасы	2
5 Тіл үйренудің базалық деңгейіне қойылатын талаптарының мазмұны	5
5.1.1 Сөйлеу интенциялары	5
5.1.2 Коммуникативтік жағдайлар	7
5.1.3 Қатысым тақырыптары	7
5.1.2 Сөйлеу әрекетінің түрлеріне қойылатын талаптар	8
Тыңдалым	8
Оқылым	8
Жазылым	9
Айтылым	9
5.2 Тілдік құзыреттіліктің мазмұны	10
Қосымшалар	15-19
Библиография	20

Кіріспе

Қазақ тілін меңгерудің коммуникативтік тілдік құзыреттіліктерінің ұлттық стандарты Қазақстан Республикасы Конституциясына (7, 93-баптар); «Қазақстан Республикасындағы тілдер туралы» 1997 жылғы 11 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңына; Қазақстан Республикасы Президентінің 2010 жылғы 1 ақпандағы № 922 Жарлығымен бекітілген Қазақстан Республикасының 2020 жылға дейінгі Стратегиялық даму жоспарына; Қазақстан Республикасы Президентінің 1996 жылғы 4 қарашадағы № 3186 өкімімен мақұлданған «Қазақстан Республикасындағы тіл саясаты тұжырымдамасына»; Қазақстан Республикасы Президентінің 2011 жылғы 29 маусымдағы № 110 Жарлығымен бекітілген «Қазақстан Республикасында тілдерді дамыту мен қолданудың 2011 - 2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасына»; Қазақстан Республикасы Президентінің «Қазақстан – 2050» стратегиясы: «Бір халық – бір ел – бір тағдыр» атты Жолдауындағы басым бағыттарға сәйкес әзірленген.

Аталған заңнамалық құжаттарда мемлекеттік тілдің кең ауқымды қолданысын қамтамасыз ететін үйлесімді тіл саясатының және тіл құрылысының басты мақсаттарының бірі ретінде мемлекеттік тілді оқытудың әдіснамасын жетілдіру мен стандарттау мәселелеріне айрықша назар аударылады. Шын мәнінде, соңғы жылдары қазақ тілін оқытып-үйрету сапалық жағынан жоғары деңгейлерге көтерілді, қоғам мүшелерінің қазақ тілін меңгеруге деген сұранысы мен ұмтылысында саналылық танылуда. Сұраныстар мен ұмтылыстар, негізінен, қазақ тілін мемлекеттік қызметте, халыққа қызмет көрсету орындарында, білім беру салаларында пайдалану үшін қажеттіліктен туындап отыр. Тілдерді дамыту мен қолданудың 2011 - 2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасында «Қазтест» бағдарламасы бойынша мемлекеттік тілді білу сертификатын алған, мемлекеттік қызмет көрсететін ұйымдардағы қызметкерлердің үлесі 2017 жылға қарай – 50%, 2020 жылға қарай – 100% болуы тиіс» деген міндет елдің болашағы, татулық пен келісім жолында мемлекеттік тілде сөйлеушінің беделді бейнесінің маңызды рөл атқаратындығын көрсетеді. Демек, осындай дәрежеге қол жеткізу үшін мемлекеттік тілді оқып-үйрену жеткіліксіз, оқып-үйренудің нәтижесін, қандайлық дәрежеде меңгерілгендігін бағалайтын, анықтайтын құжат қажет болады.

Қазақ тілін меңгерудің коммуникативтік тілдік құзыреттіліктерінің ұлттық стандарты әзірлеуде әлемдік білім беру үдерісіндегі алдыңғы қатарлы жобалардың (Еуропалық стандарт) бағыттары мен мазмұны жан-жақты зерделенді, тілді үйрету мен алған білімді бағалаудың 6 деңгейі еуропалық стандарт деңгейлеріне сәйкестендірілді. Сонымен қатар біздің елімізде қазақ тілі мемлекеттік тіл мәртебесінде болуына байланысты және бұл фактор қоғам мүшелерінің қазақ тілін ресми және бейресми тілдік қарым-қатынастарда біршама дәрежеде толыққанды, еркін қолдана алуын қамтамасыз етуді қажет ететіндіктен, Ұлттық стандарттың мазмұны мен

құрылымында қазақ тілінің табиғи, лингво-мәдени және стандартты заңдылықтары мен ерекшеліктері (күнделікті тұрмыстық сөйлеу тіліне қатыстыларынан бастап ресми-іскери стиль, көркем әдеби стиль ерекшеліктеріне дейін) толық қамтылды және олар деңгейлердің мазмұны мен деңгейлер бойынша тілді меңгеруге қойылатын талаптарға қарай әдістеме ғылымының теориясы мен практикасы негізінде топтастырылды. Әрбір деңгей бойынша алған білімнің және тіл үйренушінің коммуникативтік-тілдік құзыреттілігі қалыптасуының көрсеткіші ретіндегі сертификат тіл үйренушіге берілетін нақты баға болып саналады.

Ұлттық стандарт мазмұны мен құрылымы бойынша тіл үйренушінің қазақ тілін қандай деңгейде меңгергендігін және оның коммуникативтік-тілдік құзыреттілігінің қандай дәрежеде қалыптасқандығын анықтау мен бағалауға толық мүмкіндік береді.

**ҚАЗАҚ ТІЛІН МЕНГЕРУДІҢ КОММУНИКАТИВТІК ТІЛДІК
ҚҰЗЫРЕТТІЛІКТЕРІ. БАЗАЛЫҚ ДЕҢГЕЙ. ЖАЛПЫ МЕНГЕРУ**

Енгізілген күні 2017-01-01

1 Қолданылу аясы

1.1 Осы стандарт:

- Қазақстан Республикасы азаматтарын қазақ тілін шетел тілі немесе екінші тіл ретінде базалық деңгейде оқыту мазмұнының;
- Қазақстан Республикасы азаматтарының қазақ тілін базалық деңгейде меңгеру көлемін бағалаудың;
- қазақ тілін базалық деңгейде меңгерудің коммуникативтік тілдік құзыреттіліктерін қалыптастырдың;
- қазақ тілін меңгеру деңгейін бағалау жүйесі ҚАЗТЕСТ-тің базалық деңгейге арналған тест тапсырмаларын қалыптастыру талаптарын белгілейді [4].

1.2 Осы стандарттың ережелерін қазақ тілін шетел тілі немесе екінші тіл ретінде оқытумен, Қазақстан Республикасында азаматтардың қазақ тілін меңгеру деңгейін бағалаумен айналысатын ұйымдар мен мекемелер және ұйымдастыру-құқықтық, бағыныштылық формаларынан тәуелсіз Қазақстан Республикасы аумағында өз қызметін іске асырушы және мемлекеттік тілді оқыту мен Қазақстан Республикасында азаматтардың қазақ тілін меңгеру деңгейін бағалау қызметтеріне қатысатын өзге де жеке және заңды тұлғалар қолданады.

2 Нормативтік сілтемелер

Осы стандартты қолдану үшін мынадай сілтемелік нормативтік құжат қажет:

ҚР СТ 1926-2015 Қазақ тілін меңгерудің коммуникативтік тілдік құзыреттіліктері. Қарапайым деңгей. Жалпы меңгеру.

ЕСКЕРТПЕ: Осы стандартты пайдалану кезінде сілтемелік стандарттардың жарамдылығын ағымдағы жылдың жағдайына қарай жыл сайын басып шығарылатын «Стандарттаудың нормативтік құжаттары» атты ақпараттық сілтеме бойынша және ағымдағы жылда ай сайын басып шығарылатын ақпараттық сілтемелерге сәйкестігін тексеру қажет. Сілтемелік құжат ауыстырылған (өзгертілген) жағдайда осы стандартты пайдалану кезінде ауыстырылған (өзгертілген) құжатты басшылыққа алу қажет. Сілтемелік құжат ауыстырылмай жойылған жағдайда сілтеме берілген ережесі осы сілтемені қамтымаған бөлігінде қолданылады.

3 Терминдер мен анықтамалар

Осы стандартта ҚР СТ 1926-2015 бойынша терминдер қолданылады.

4 Қазақ тілін меңгерудің базалық деңгейінің жалпы сипаттамасы

Базалық деңгейде тіл үйренуші (бұдан әрі – Тіл үйренуші) күнделікті-тұрмыстық, әлеуметтік-тұрмыстық, мәдени-әлеуметтік және кәсіби салаларға қатысты жағдаяттардағы диалогтерге қатыса алады.

Аталған салаларда коммуникативтік қарым-қатынасқа түсу (түсіну, жауап қайтару, пікір білдіру) үшін осы деңгейге арналған тілдік құралдарды толық пайдалануы қажет.

Қазақ тілін базалық деңгейде меңгеру сертификаты – тілді оқып-үйренудің орта деңгейіне апаратын нәтиженің көрсеткіші (сертификаттың үлгісі А қосымшасында көрсетілген).

Тіл үйренуші:

- анық айтылған ақпаратты түсінеді, сұрақ-жауапқа қатыса алады;
- базалық деңгей үшін белгіленген мәтіндерді оқып, мазмұнын түсінеді;
- күнделікті қарым-қатынаста және кәсіби салаларда жиі кездесетін сөйлеу жағдаяттарына қатысып, нақтылаушы сұрақтар қояды;
- базалық деңгейге арналған грамматикалық формаларды дұрыс қолданып, осы деңгейге сәйкес сұхбатқа қатыса алады;
- базалық деңгей үшін ұсынылатын құжаттарды үлгі бойынша толтырып, жазба жұмыстарын (логикалық ой аяқталған қысқа мәтінді құрастыру, шағын эссе, бақылау үшін жазба жұмыстарын) орындай алады.

Базалық деңгейдегі сөздер мен сөз тіркестері 1600-1800 тілдік бірлікті құрайды.

Қазақ тілін базалық деңгей көлемінде меңгерудің сипаттамасы сөйлеу әрекеттері бойынша №1-кестеде көрсетілген.

№1-кесте

ТЫҢДАЛЫМ	Тіл үйренуші күнделікті-тұрмыстық, әлеуметтік-тұрмыстық және мәдени-әлеуметтік жағдаяттардағы (отбасы, жұмыс, көлік және т.б. туралы) анық айтылған ақпараттарды түсіне алады, айтылған өтініштерді орындай алады. Хабарландыру мен ақпараттардағы негізгі ойды түсіне алады.
	Теле-радиохабарлардағы хабарландыру, жарнама, ауа райы туралы ауызша айтылған мәтіндер мазмұнын түсіне алады.
	Тіл үйренуші таныс, нақты, қысқа мәтіндерді түсінеді (жеке немесе іскерлік хаттар, факстер, күнделікті, хабарландырулар, жарнама).

ОҚЫЛЫМ	Тіл үйренуші қарапайым күнделікті қажетті ақпараттарды мәтін ішінен таба алады. Күнделікті тілдік қолданыстағы және мамандыққа қатысты мәтіндерді оқи алады.
	Жалпы бағдар мақсатындағы оқылым
	Тіл үйренуші базалық деңгейге арналған лексикалық тілдік бірліктер қамтылған қысқа мәтіндерді оқи отырып, таныс есімдерді, сөздерді және қарапайым фразаларды, мәтіннің жалпы мазмұнын оқып түсіне алады. Таныс тақырыпқа арналған нақты ақпаратты қамтыған, күнделікті немесе кәсіби бағдарлы мазмұндағы қысқа мәтіндерді түсіне алады.
	Ақпарат және дәлел, негіздеме алу мақсатындағы оқылым
	Тіл үйренуші ақпараттары бар және дәлел, негіздемелері көрсетілген жазба түрдегі хат, құжат және шағын газет мақалаларындағы ақпаратты, дәлелдерді түсіне алады.
	Хат-хабарды оқу
	Тіл үйренуші таныс тақырыптағы стандартты ресми-іскери тілмен жазылған қарапайым мазмұндағы хаттарды және факстерді (тапсырыс, қолхат, сенімхат, кепілхат) және бейресми сипаттағы жеке мақсатта жазылған хаттарды түсіне алады.
ЖАЗЫЛЫМ	Тіл үйренуші күнделікті өмірге (тұрмыс, жұмыс, қызмет, басқа адамдармен қарым-қатынасқа) қатысты логикалық ой аяқталған қысқа мәтінді құрастырып, жаза алады. Өз пікірін білдіріп, оқиғалар туралы ақпаратты рет-ретімен жазбаша бере алады.
АЙТЫЛЫМ	Тіл үйренуші таныс тақырыптар бойынша сұрау, қайталап сұрау, жауап беру, реплика айту (келісу, келіспеу), қорыту арқылы сұхбатқа қатысады. Оқылған және тыңдалған ақпараттың негізгі мазмұнын монолог түрінде баяндай алады. Күнделікті-тұрмыстық, әлеуметтік-тұрмыстық және әлеуметтік-мәдени салаларға қатысты жағдаяттарда (көшеде, дүкенде, қоғамдық көліктер мен қоғамдық орындарда, қызмет көрсету орындарында) ақпаратпен алмаса алады, ұсыныс береді, нұсқау жасайды, өтініш айтады, тапсырыс береді.

5 Тілді үйренудің базалық деңгейіне қойылатын талаптардың мазмұны

5.1.1 Сөйлеу интенциялары

Базалық деңгейде тіл үйренушінің сұхбаттасушымен сөйлеу актісіне қатысып, ақпарат алмасуға бағытталған, сұхбаттасушыға коммуникативтік ықпал жасауға бағытталған реттеуші ниеттеріне, бағалау-эмоциялық және коммуникативтік-ақпараттық, сондай-ақ ақпараттық сипаттамалық ниеттеріне қатысты жағдаяттар мен тақырыптар көлемінде коммуникативтік құзыреттіліктері қалыптасады. Осы мақсат үшін базалық деңгейге арналған лексикалық, грамматикалық тілдік бірліктерді (қарапайым деңгейдің материалдарын қоса есептегенде) пайдаланады.

Қарапайым деңгей стандартында қамтылған сөйлеу актілері интенцияларының мазмұны базалық деңгейдің мазмұны мен сипаттамасына сәйкес біршама толықтырылады.

Сұхбаттасушымен сөйлеу актісіне қатысып, ақпарат алмасуға бағытталған ниеттер (интенциялар):

- коммуникацияға қатысу (*үйде, көшеде, жұмыста, кеңседе, дүкенде, қоғамдық көлікте, қоғамдық және тұрмыстық қызмет көрсету орындарында*);

- танысу түрлері (*ресми және бейресми жағдайда өзін және басқа адамды таныстыру*);

- сәлемдесу және қоштасу түрлері (*сұхбаттасушының жас ерекшелігі мен әлеуметтік орны және сөйлеу әдебіне сәйкес*);

- қаратпа түрлері (*есімін, толық аты-жөнін айту, жеке қатысымдағы қаратпа сөздер, топқа айтылатын қаратпалар, таныс емес адамға айтылатын қаратпа формалары, телефон арқылы сөйлесу формалары*);

- алғыс білдіру формалары (*ресми және бейресми жағдаяттарда*);

- кешірім сұрау түрлері;

- құттықтау түрлері (*мерекелер, туған күн, халықтық салт-дәстүрлерге қатысты мерекелер*).

Сұхбаттасушыға коммуникативтік ықпал жасауға бағытталған реттеуші ниеттер:

- әртүрлі жағдаяттардағы әрекеттерді жүзеге асыруға қозғау салу формалары (*түрткі болу, өтініш беру, кеңес беру, ұсыныс айту, талап ету, бұйрық беру, рұқсат сұрау*);

- келісу/келіспеу формалары;

- шақыру түрлері (*бейресми, ресми*).

Бағалау-эмоциялық ниеттер (*іс-қимыл, оқиға, зат, адамдарға эмоциялық қатынастың және көзқарастың, бағалаудың берілуі*):

- пікір білдіру, оны дәлелдеу, қатысым жағдаяты мен сөйлеу әдебіне сәйкес бағалау;

- іс-қимылдың, оқиғаның немесе заттың артықшылығын/кемшілігін көрсету, жағымды/жағымсыз әрекетке баға беру;

- оқылған, тыңдалған, көрген ақпаратқа қызығушылық таныту;

- болжам жасау, оны растау немесе жоққа шығару;

- эмоциялық күй-қалыпты жеткізу (*қуану, таңқалу, ренжу, ниет білдіру, қарсылық білдіру*).

Коммуникативтік-ақпараттық және ақпараттық сипаттамалық ниеттер:

- адам, зат, дерек, оқиға, іс-әрекет туралы нақты ақпарат беру және ақпаратты алу және бұл үшін қажетті білік-дағдылар (*сұрақ-жауап алмасу, нақты зат, жағдаят, оқиға, кейіпкерді сипаттау; заттың бар/жоқ екендігін, санын, сапасын, кімге тиесілі екендігін анықтау; әрекеттің уақытын, орнын, себебін, мақсатын сұрау; қалауды, қажеттілікті жеткізу формалары*);

- есту, оқу, көру арқылы алынған мәліметтерді сипаттай алу;
- түсінбеген мәліметті қайта сұрау арқылы нақтылау.

Тіл үйренушінің білуі тиіс сөйлеу әдеби формулалары:

- ресми және бейресми танысу, амандасу, қоштасу кезінде қолданылатын сөйлеу әдебі;

- өтініш айтқанда қолданылатын сөйлеу әдебі;
- кеңес беру кезінде қолданылатын сөйлеу әдебі;
- құттықтау кезінде қолданылатын сөйлеу әдебі;
- келісу, келіспеудегі сөйлеу әдебі;
- ұсыныс айту, пікір білдіру сөйлеу әдебі;
- таңдану, күдіктену, сенімсіздік білдіру кезінде қолданылатын сөйлеу әдебі формулалары.

5.1.2 Коммуникативтік жағдаяттар:

- отбасы (өзі және отбасы туралы әлеуметтік мәселелерге қатысты біршама толық мәлімет);

- қоғамдық орындар (*қонақүй, дүкен, касса, базар, әуежай, вокзал, пошта, асхана, дәмхана, мейрамхана, жұмыс, көлік, көше, театр, кинотеатр, мұражай, емхана, дәріхана, банк, шеберхана, кітапхана, көрме, саяхат, сауда орталықтары, халыққа қызмет көрсету орталығы*);

- өмірбаян (өзі, білімі, мамандығы мен кәсібі, қызметі, жұмыс орны, қызығушылығы, отбасы жағдайы, болашаққа жоспары туралы біршама толық мәлімет);

- ресми қарым-қатынас және кәсіби салалар (*кеңсе, мекеме әкімшілігі, өндіріс, министрлік, ведомство және т.б. сияқты ресми орындардағы өз кәсібі мен мамандығына сәйкес коммуникативтік актіге қатысу; өз кәсіби саласы бойынша құжаттарды ресімдеу*).

5.1.3 Қатысым тақырыптары:

- ресми өмірбаян және әріптеске мінездеме (*білімі, жұмысы, мамандығы, кәсібі, қызығушылықтары; туыстық қарым-қатынастар: туыстар туралы әңгіме, олардың тұрмысы мен мамандығы, жасы, олардың жеке қасиеттері мен сыртқы келбеттері туралы сипаттама,*

қызығушылығы және отбасындағы сыйластық, мекенжайы; әріптес, дос, таныс туралы әңгіме, олардың жеке қасиеттері мен сыртқы келбеттері туралы сипаттама);

- кәсіби қарым-қатынастар (басшымен, әріптеспен, ұжыммен, келушімен қарым-қатынас);

- бос уақыт және демалыс (спорт, музыка, театр, бейнелеу өнері, саяхат);

- елтаным (ел, тарих, география, табиғат, халық, мемлекет, қоғам, мәдениет, білім, басты қалалар);

- жыл мезгілдері және ауа райы, табиғат.

5.1.4 Сөйлеу әрекетінің түрлеріне қойылатын талаптар

5.1.4.1 Тыңдалым	
Тіл үйренуші жай сөйлемдермен баяндалған, ғылыми-көпшілік мазмұнындағы бейімделген мәтіндерді және көлемі шағын базалық деңгейге сәйкес келетін түпнұсқа мәтіндерді тыңдап, олардағы негізгі және қосымша ақпаратты түсінуі қажет.	
Диалог	Тіл үйренуші әртүрлі сөйлеу мақсатына сай құрылған диалог түрлерін тыңдап түсіне білуі керек.
Мазмұны	күнделікті-тұрмыстық, әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени және кәсіби салаларға қатысты тақырыптар
Көлемі	10-15 тілдесім
Сөйлеу қарқыны	минутына 150-180 буын
Тыңдалуы	1 рет
Монолог	Тіл үйренуші монологте айтылған ақпараттар мазмұнын түсінуі тиіс.
Мазмұны	күнделікті-тұрмыстық, әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени және кәсіби салалардағы қатысым үшін өзекті мәтіндер, монолог немесе диалог түріндегі БАҚ-тағы жыл мезгілі, ауа райы, табиғат туралы ақпарат
Мәтін түрі	хабарлау, сипаттау және баяндау, аралас мәтіндер. Мәтіндер базалық деңгейге сай лексика-грамматикалық материалдар негізінде арнайы құрастырылған, бейімделген және логикалық жағынан аяқталған болуы тиіс.
Мәтін көлемі	80-100 сөз
Сөйлеу қарқыны	минутына 130-150 буын
Тыңдалуы	1 рет
Таныс емес сөздер көлемі	5-10%

5.1.4.2 Оқылым	
Тіл үйренуші базалық деңгейге сәйкес келетін мәтіндерді оқып, танымдық, жағдаяттық, эмоциялық ақпаратты ала алады.	
Оқу түрі	танысып оқу, зерттеп оқу
Мәтін түрі	арнайы құрастырылған немесе бейімделген мәтіндер, ресми/бейресми мазмұндағы сипаттау/баяндау мәтіндер, диалогтер, полилогтер (базалық деңгейге сәйкес лексика-грамматикалық материалдар негізінде)
Мазмұны	күнделікті-тұрмыстық, әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени және кәсіби салалардағы қатысым үшін өзекті мәтіндер, монолог немесе диалог түріндегі БАҚ-тағы жыл мезгілі, ауа райы, табиғат туралы ақпарат
Мәтін көлемі	100-150 сөз
Таныс емес сөздер көлемі	10 - 15%
5.1.4.3 Жазылым	
Тіл үйренуші оқылған немесе тыңдалған мәтін негізінде тақырыпты сәйкес келетін, аяқталған, негізгі ақпаратты қамтитын репродуктивті және продуктивті сипаттағы жазбаша жұмысты орындауы керек.	
Мәтін түрі	баяндау, хабарлау, аралас мәтіндер. Базалық деңгейге сәйкес лексика-грамматикалық материал негізінде арнайы құрастырылған немесе бейімделген мәтіндер
Мазмұны	күнделікті-тұрмыстық, әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени және кәсіби салалардағы қатысым үшін өзекті мәтіндер, монолог немесе диалог түріндегі БАҚ-тағы жыл мезгілі, ауа райы, табиғат туралы ақпарат
Репродуктивті мәтін көлемі	100-150 сөз
Тыңдалуы	3 рет
Таныс емес сөздер көлемі	10-15%
Продуктивті мәтін көлемі	7-8 сөйлем
5.1.5.4 Айтылым	
Диалог	<ul style="list-style-type: none"> - сұхбаттасушының айтқанын және коммуникативтік мақсатын түсіне білуі қажет; - сөйлеу мақсатына сай негізгі және қосымша ақпаратты сұрау, келісу/келіспеу, пікір білдіру, байланыс орнату, сөйлеу формаларын қолдана білуі қажет; - сұхбатты бастай, жалғастыра алуы; қатысым тақырыбы бойынша шектеулі мөлшерде коммуникативтік ниетін білдіре алуы керек.

Монолог	- ұсынылған тақырыпқа және берілген коммуникативтік тапсырмаға сәйкес монолог құрастыра алуы керек; - оқылған немесе тыңдалған мәтін негізінде коммуникативтік мақсат-ниеті айқындалған репродуктивті сипаттағы монолог құрастыра алуы керек; - мәтін мазмұнындағы факт, оқиға, әрекеттерге көзқарасын, қатынасын білдіре алуы керек.
Айтылым көлемі	10-12 сөйлем
Мәтін түрі	баяндау, сипаттау, хабарлау элементтері бар аралас мәтін түрі; базалық деңгейге сәйкес лексика-грамматикалық материал негізінде бейімделген мәтіндер
Мәтін көлемі	100-150 сөз

6 Тілдік құзыреттіліктің мазмұны

Тіл үйренушінің базалық деңгейде тілдік құзыреттілігі тілді меңгерудің базалық деңгейіне арналған лексикалық, грамматикалық, фонетикалық тілдік бірліктерді білуі және оларды нақты коммуникативтік жағдаяттарда қолдана алуы арқылы қалыптасады.

Тілдік құзыреттіліктің фонетика, сөзжасам, морфология, синтаксис және лексика салалары бойынша мазмұны төмендегі №2-кестеде берілген.

№2-кесте

Тіл білімінің салалары	Мазмұны
Фонетика	Үндестік заңы. Дыбыс үндестігі. Буын үндестігі. Ықпал, тасымал. Жалпы модальді сөйлемдердің интонациялық құрылымы. Орфографиялық және орфоэпиялық нормалар. Қосымшалардың жалғану емлесі. Буын үндестігіне бағынбайтын қосымшалар: <i>-қор (еңбекқор), -хана (аурухана), -паз (аспаз)</i> .
Сөзжасам және морфология	Сөз құрамы Қосымшалардың орын тәртібі. Сөздердің негізі туралы ұғым; сөздің негізі және жалғау; түбір, жұрнақ. Сөзжасам модельдерін шектеулі мөлшерде тану: <i>-шы/-ші: үйлестіру+ші, аударма+шы, кеңес+ші;</i> <i>-гер/-кер: заң+гер, гарыш+кер;</i> <i>-ым/-ім: айтыл+ым, сен+ім; келіс+ім;</i> <i>-ша/-ше: қазақ+ша, ағылшын+ша;</i> <i>-сыз/-сіз: ақыл+сыз, сауат+сыз;</i>

- лық/-лік: облыс+тық, қала+лық;
- інші/-ыншы: бір+інші, үш+інші.

Зат есім

- жалпы және жалқы зат есімдер; көптік жалғау және көптік мағынаның берілуі (*бес қызметкер, жиырма орын, көп ағаш, бірнеше құжат*);
- тәуелдік жалғау және оның мағынасы;
- меншіктік мағына (*-ікі/-дікі/-тікі*);
- көптік жалғаулы сөздің тәуелденуі (*менің достар+ым*).
- жіктік жалғаудың көптік формасы (*біз қалалық + пыз*).
- зат есімнің септік жүйесі, септік жалғауларының мағыналары. Септеуліктер: *үшін, туралы, бойынша, сияқты, дейін, қарай, кейін, соң, бірге*.

Атау септік

- қимылдың иесі (*Дулат теледидар көріп отыр*);
- заттың деректі және дерексіз ұғымдардың атауы (*Бұл – кітап. Ертең – сайлау. Бүгін – жұма*).

Ілік септік

- меншіктік/иелік мағына (*Дастанның көлігі, менің төлқұжатым*);
- жалқы және жалпы, деректі және дерексіз ұғымдардың анықталуы (*Бұл – Дарханның мәшинесі. Әріптесімнің кабинеті; ананың бақыты*);

Барыс септік

- іс-қимылдың бағыты (*кітапханаға барды; театрға кетті*);
- іс-қимылдың объектіге бағытталғаны (*Тапсырманы Айдосқа бердік; Саған сыйлық сатып алдым. Мына сөздікті маған беріңізіші. Оған жауап жазу керек*);
- қозғалыс бағыты (*Көлік қалаға қарай кетті. Ертең Шымкентке кетемін*);
- қозғалыстың аяқталу нүктесі (*Театрға дейін қалай баруға болады?*);
- қимылдың мақсаты (*Астанаға іссапарға келді*);
- мезгілдік мағына (*үйге дейін жаяу барамын; алтыға дейін жұмыста боламын*);
- мүмкіндікті білдіретін *-у+ға/-у+ге* тұрақты формасы: *Кіруге бола ма? Шығуға бола ма?*

Табыс септік

- іс-қимылдың объектісі (*Асқарды күтіп отырмын. Бұл ақпаратты газеттен оқыдым*);
- табыс септік жалғауының түсіріліп қолданылуы – нөлдік форма (*Бүгін билет алдым; құжат тапсырды*).

Жатыс септік

- іс-қимылдың мекені (*Семинар Алматыда өтті*);
- іс-қимылдың мезгілі (*Жиналыс сағат екіде басталады. Сәрсенбіде сағат үш жарымда кездесейік*).

Шығыс септік

- іс-қимылдың басталу көзі (*Мен университеттен келдім*);
- қозғалыстың шығу нүктесі (*Сіз оңтүстіктен келдіңіз бе? Сіз Тараздансыз ба?*);
- іс-қимылдың басталу мерзімі (*Биылдан бастап қазақ тілін үйреніп жүрмін. Былтырдан бері Алматыға барған жоқпын*);
- заттың неден жасалғаны (*Жиһаз ағаштан жасалған*).

Көмектес септік

- іс-қимылдың құралы (*шаңғымен сырғанады; тарақпен тарайды*);
- бірлескен іс-қимыл (*Айнашпен бірге оқыған; Мұратпен сөйлесу керек*).

Сын есім. Сын есімнің түрлері: сапалық (*қоңыр, толық, қиын*) және қатыстық (*үлгілі, көңілді, мәдениетті*) сын есімдер. Сын есімнің орын тәртібі. Анықталатын сөздің алдында тұрады (*тәрбиелі бала, сыпайы жігіт*).

Сын есімнің шырайлары. Салыстырмалы шырай (*үлкен + деу; жақсы + рақ*). Күшейтпелі шырай (*қып-қызыл, өте биік*).

Сан есім. Есептік сан есім. (1-ден 1000-ға дейін). Есептік сан есім мен зат есімнің тіркесі (*он алты облыс, он екі ай*); Реттік сан есім (1-ден 1000-ға дейін). Реттік сан есім мен зат есімнің тіркесі (*Бесінші үйде тұрамын, қырық бірінші пәтер; жиырма жетінші автобус*). Жинақтық сан есім (1-ден 7-ге дейін: *бесеу*). Күрделі сан есім (*тоғыз жүз тоқсан сегіз; бір мың тоғыз жүз алпыс сегізінші жыл*). Сан есімнің орын тәртібі. Нақтыланатын сөздің алдында тұрады (*алты жүз сексен бесінші рейс*).

Есімдік

Есімдіктер және олардың септелу ерекшеліктері: жіктеу есімдіктері (*мен, менің, маған, мені, менде, менен, менімен*). Сілтеу есімдіктері (*бұл, сол, мынау, анау*). Сұрау есімдіктері (*кім? не? қайда? қашан? кімнің? ненің?*). Өздік есімдік (*өз, өзім*). Жалпылау есімдіктері (*бәрі, барлығы*). Белгісіздік есімдіктері (*кейбір, біреу, бірнеше*). Болымсыздық есімдіктері (*ешкім, ештеңе*).

	<p>Етістік Етістіктің шақ формалары: осы шақ (нақ осы шақтың жай түрі, күрделі түрі); өткен шақ (жедел өткен шақ); келер шақ/ауыспалы осы шақ (-а/-е/-й: <i>барамын, келемін, сөйлеймін</i>). Қалып етістіктердің қолданылу ерекшеліктері (<i>тыңдап отыр; ауырып жүр; демалып жатыр; күтіп тұр</i>). Етістіктің болымсыз түрі. Етістік шақтарының жіктелуі (<i>күтіп отырмын, күтіп отырсың, күтіп отырсыз, күтіп отыр</i>). Бұйыру, талап ету және өтініш формасы (<i>отыра тұр, күте тұрыңыз</i>).</p> <p>Үстеу. Үстеудің мағыналық топтары: мезгіл үстеу (<i>бүгін, кеше, ертең, биыл, былтыр, таңертең, кешке, қазір</i>), мекен үстеу (<i>жоғары, төмен, алыс, жақын</i>), сын-бейне үстеу (<i>жылдам, тез</i>); мөлшер үстеу (<i>көптеген, аздаған, бірен-саран</i>), күшейткіш үстеу (<i>аса, тым, өте</i>).</p> <p>Шылау. Себеп-салдар және қарсылықты, ыңғайластық жалғаулықтар (<i>себебі, сондықтан, бірақ және, да/де/та/те, мен/бен/пен</i>). Сұраулық шылаулар (<i>ма/ме, па/пе, ба/бе</i>). Септеуліктер (<i>үшін, жөнінде, сияқты, арқылы, бойынша, қарай, таман, дейін, кейін, соң, бастап, гөрі, бірге</i>).</p> <p>Көмекші сөздер. Көмекші есімдер (<i>айналасында, сыртында, маңайында</i>). Көмекші етістіктер (<i>деді</i>).</p> <p>Одағай. Көңіл-күй одағайлары (<i>Бәрекелді, алақай, қап</i>).</p> <p>Оқшау сөздер. Қыстырма сөздер (<i>меніңше, біріншіден</i>).</p>
<p>Синтаксис</p>	<p>Жай сөйлем түрлері - хабарлы сөйлем; - сұраулы сөйлем; - бұйрық мәнді сөйлем; - болымсыз сөйлем; - жалаң сөйлем; - жайылма сөйлем.</p> <p>Сөйлемдегі сөздердің орын тәртібі Бастауыш пен баяндауыштын орын тәртібі (<i>Мейрамбек еңбек демалысына шықты</i>). Анықтайтын, нақтылайтын сөздердің орын тәртібі (<i>Білімді адамды бәрі құрметтейді. Аружан бес жүз сексен үшінші пойызға отырды. Біздің қаланың</i></p>

	<p><i>сыртында қалың орман бар).</i></p> <p>Сөйлемдердегі логикалық, мағыналық қатынас түрлері:</p> <ul style="list-style-type: none"> - объектілік қатынас (<i>Тапсырманы жауапты орындайды</i>); - анықтауыштық қатынас (<i>Алтын сағат сыйлады</i>); - кеңістіктік қатынас (<i>Ержанның кабинеті төртінші қабатта орналасқан</i>); - мезгілдік қатынас (<i>Түске қарай жаңбыр жауды</i>); - себеп-салдарлық қатынас (<i>Тұман болғандықтан, ұшақ ұшпады</i>).
<p>Лексика</p>	<p>Күнделікті әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени және мәдени салаларда қолданылатын сөздер (<i>мереке, аудан, шілде, оңтүстік, демалыс күні, үзіліс, төлқұжат</i>).</p> <p>Базалық деңгейдің лексикалық минимумы – 1600-1800 тілдік бірлік шамасын құрайды.</p> <p>Бұл сөздердің нақты бір бөлігі заттың атын білдіретін сөздер (30%), қимылды білдіретін сөздер (30%) және зат пен қимылдың сынын білдіретін сөздер – үстеулер, сын есімдер (30%), қалған бөлігі – есім сөздер орнына жұмсалатын есімдіктер, көмекші сөздер.</p>

А қосымшасы
(ақпараттық)

Сертификат үлгісі

Серия	СЕРТИФИКАТ	№ 1484854
Қазақ тілін меңгеру деңгейін бағалау жүйесі - ҚАЗТЕСТ		
<p>Қазақ тілін меңгерудің коммуникативтік тілдік құзыреттіліктері бойынша Базалық (А2) деңгейін меңгергендігін және тест бөліктерінен мынадай нәтижелер көрсеткендігін растайды.</p>		
Бөліктер Дұрыс жауаптардың пайыздық көрсеткіші		
1. Тыңдалым (30 тапсырма)		<u>22 балл (73,3 %)</u>
2. Лексика-грамматика (70 тапсырма)		<u>68 балл (97,1 %)</u>
3. Оқылым (50 тапсырма)		<u>44 балл (88 %)</u>
4. Жазылым (3 тапсырма)		<u>46 балл (92 %)</u>
Барлығы		<u>180 балл (90 %)</u>
Ұлттық тестілеу орталығының өкілі: _____ 2015 жыл, 8 қазан		

Астана, 60. Заң.№044-13

Б қосымшасы (ақпараттық)

Мемлекеттік тілді біліктілік талаптарына сәйкес базалық деңгейде меңгеруі абзал кәсіптердің, мамандықтардың және лауазымдардың тізбесі

МЕМЛЕКЕТТІК ҚЫЗМЕТКЕРЛЕР:

1) В-6, С-6, Е-Г-3, Е-Г-4, С-Р-5, D-О-6, С-ТК-6, С-ТК-7, С-ТКО-8, С-ТКО-9, С-ТКО-10, С-ТКО-11 санаттарындағы мемлекеттік қызметкерлер;

2) құқық қорғау органдары:

С-FP-10, С-FP-9, С-FP-10, С-FPO-9, С-FPU-10, С-FP-11 санаттарындағы құқық қорғау органдары қызметкерлері;

қала, аудан прокуратурасының бөлім бастығы, қала, аудан прокурорының аға көмекшісі, көмекшісі;

Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігінің, қылмыстық-атқару жүйесі комитетінің кіші офицерлік құрамы (комитеттің, департаменттің, бөлімнің, бөлімшенің, сектордың), әртүрлі деңгейлердегі департаменттерінің (облыстық, қалалық, аудандық) учаскелік полиция инспекторлары, кәмелетке толмағандардың ісі жөніндегі инспекторлар, әртүрлі деңгейлердегі уақытша ұстау изоляторларының айдауылдаушылары, жол полициясының инспекторлары, жол полициясының әртүрлі ұйымдарының инспекторлары, ішкі істер органдарының қызметкерлері, статистиктері, бухгалтерлері, командир көмекшілері, заңгер консультанттары, рұқсаттама бюросының кезекшілері, сондай-ақ ішкі істер органдарының лауазымдары талдау жасап, қорытындылап, ұсыныс әзірлей отырып, халықпен жұмыс істейтін, өз жұмыстарының қорытындыларын әзірлейтін қызметкерлері;

Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігінің барлық құрылымдық бөлімшелері, аумақтық органдары мен ведомствоаралық бағынысты ұйымдардың (комитет, департамент, мемлекеттік мекеме, штаб, республикалық мемлекеттік кәсіпорны) жетекші, бас мамандары, сарапшылары, инженерлері, аға инженерлері, түрлі дәрежедегі өрт сөндіру бөлімдерінің кіші және орта офицерлік құрамы және қызметі талдау жасауға, жоспар құруға, ұсыныс әзірлеуге, әр түрлі дәрежедегі есептер әзірлеуге, құжат айналымына қатысты, қызметінде халықпен қарым-қатынас жасайтын, жұмыс нәтижелерін әзірлейтін қызметкерлері.

ӘСКЕРИ ҚЫЗМЕТШІЛЕР:

Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің және басқа әскерлер мен әскери құрылымдардың кіші офицерлік құрамы:

1) Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрлігі мен Штабтар басшылықтары, Комитет департаменттері, бас басқармалардың, басқармалардың, Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің түрлері мен

тектерінің бас қолбасшылықтарының, өңірлік қолбасшылықтардың, Қорғаныс министрлігіне бағынысты барлық мемлекеттік мекемелердің, Қорғаныс істері жөніндегі департаменттердің (басқармалар, бөлімдер), жоғары әскери оқу орындарының кіші офицерлік құрамы мен сарапшылары, Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің қызметшілері;

2) Қазақстан Республикасы ұлттық қауіпсіздік органдарында келісімшарт бойынша қызмет атқаратын сержанттар (старшиналар) құрамы;

3) Қазақстан Республикасы ішкі істер органдарының командирлері және олардың орынбасарлары (бөлім, взвод, рота, батальон және оларға теңестірілген бөліністер), батальон сержанты және қызметі талдау жасауға, қорытындылау, ұсыныс әзірлеуге байланысты, қызметінде халықпен қарым – қатынас жасайтын, атқарылған қызмет, жұмыс нәтижелерін әзірлейтін әскери қызметшілер;

4) Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігі әскери бөлімдерінің кіші және орта офицерлік құрамы.

АЗАМАТТЫҚ ҚЫЗМЕТКЕРЛЕР:

1) G-11, G-12, G-13 санаттарындағы азаматтық қызметкерлер және азаматтық сала бойынша қызметі талдау жасап, қорытындылап, шешім қабылдау арқылы басқарумен байланысты барлық азаматтық қызметшілер:

мемлекеттік тілді емес лицей, гимназия мұғалімдері, барлық деңгейдегі білім беру ұйымдарындағы кітапхана, мұрағат, зертхана, есеп-қисап бөлімінің қызметшілері, мұрағатшылары, кітапханашылары, балалар, сәбилер үйлерінің, интернат, жатақхана, балабақшалардың (балалар яслилерінің) аға тәрбиешілері, мектептен тыс мекеменің, балалар ұйымдарының мәдени ұйымдастырушы мамандары, оқу-өндірістік шеберханасының басшылары;

денсаулық сақтау, медицина, фармацевтика, санитарлық-эпидемиология, денсаулық сақтау саласындағы барлық құрылымдық бөлімдерінің мамандары, түрлі дәрежедегі емхана, аурухана, зертхана, шипажайлар, медициналық орталық, медициналық пунктердің кіші мейірбикелері (мейірбикенің көмекшісі), санитарлары, акушерлері, зертханашылары, барлық деңгейдегі жедел жәрдемдердің кіші мейірбикелері (мейірбикенің көмекшісі) санитарлары, техниктері, мейірбикелері, аға мейірбикелері, фармацевтері, санитарлық фельдшерлері, емдәм мейірбикесі, санитарлық-эпидемиологиялық қызмет маманы, денсаулық сақтаудағы сарапшы маман, түрлі дәрежедегі емхана, аурухана, зертхана, медициналық орталық, медициналық пунктердің мейірбикелері, аға мейірбикелері, учаскелік мейірбикелері, акушерлері, аға акушерлері, зертхана мамандары, барлық деңгейдегі жедел жәрдемдердің фельдшерлері, аға медбикелері, қарттарға арналған интернат-үйлерінде (жалпы типтегі), шипажайлар, соғыс және еңбек ардагерлеріне арналған мекемелерінің әлеуметтік көмек көрсету жөніндегі әлеуметтік қызметкерлері, емделушілерді тіркеу, науқастарды қабылдау бөлімдерінің медициналық тіркеушілері, стоматологтың көмекшісі

XX

(тіс гигиенісі), тіс технигі (тіс протездеу бөлімінің, кабинетінің зертханашысы);

республикалық, облыстық, аудандық театр, мұражай, кинотеатр, театралдық-концерттік ұйымдардың режиссерлерінің ассистенттері, балетмейстерлері, дирижерлері, концертмейстерлері, хормейстері, аккомпаниаторлары мәдени ұйымдастырушылары, бағдарламашылары, репетиторлары, ана тілі мемлекеттік тіл болып саналмайтын барлық актерлер, әртістер, әншілер, солистер, музыканттар, музыкатанушылар, өнертанушылар, актерлер, композиторлар, діни қызметкерлер;

ақпарат және байланыс саласы бойынша ақпараттық жүйелер сарапшысы, бағдарлама әзірлемешілері және де басқа ақпараттық технологиялар мамандары, пошта кассирлері, аға кассирлері, пошта саласы бойынша құрылымдық бөлімше қызметкерлері, телебайланыс бөлімшелерінің телефонистері, операторлары, кассирлері, инженерлері, теле-радио таратылым және байланыс инженерлері, операторлары, бұқаралық ақпарат құралдарының инженерлері, операторлары, түрлі дәрежедегі телерадио ақпарат тарату ұйымдарының, қазақ тілді емес бұқаралық ақпарат құралдарының тілшілері, түрлі дәрежедегі (қалалық, облыстық, аудандық) халыққа қызмет көрсету орталықтарының бас, жетекші, аға мамандары, эксперттері, іс жүргізушілері;

түрлі вокзалдар мен арнайы тұрақтар, әуежайлар, порттар бас мамандары, станса кезекшілері, кассирлері, диспетчерлері, авиа-диспетчерлері, инженерлері, операторлары, геодезистері, билет кассаларының, камералық сақтау бөлімдерінің мамандары, жолаушыларға қызмет ету жөніндегі дирекцияның, касса (сапаржайдағы билет кассасы, бас касса, қалалық билет кассалары) мамандары, көліктегі, байланыстағы орталық, бөлім, бөлімше, қызмет, ауысым, станса, филиал, пошта вагондар құрамының бас мамандары, халықаралық және туристік тасымалдау дирекциясының, жолаушыларға қызмет ету жөніндегі дирекцияның, қалалық көлік маршрутының бас мамандары, Көліктік бақылау комитетінің инспекторлары, аға инспекторлары;

эколог, қауіпсіздік техникасы жөніндегі бас мамандары, қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті органдардың, кадр қызметінің, кеңсенің ұйымдастырушы, қамтамасыз етуші, қызметі талдау жасауға, қорытындылау, ұсыныс әзірлеуге байланысты, қызметінде халықпен қарым-қатынас жасайтын, атқарылған қызмет, жұмыс нәтижелерін әзірлейтін қызметкерлер, бас мамандары, қоршаған ортаны қорғау және орнықты даму мәселелері жөніндегі ұйымдастырушы және қамтамасыз етуші бас мамандары;

Ұлттық олимпиада комитетінің, спорт федерацияларының, спорт мектептерінің, олимпиадалық даярлау орталықтарының, спорттық көрініс мекемелерінің, стадиондар мен спорт сарайларының аға жаттықтырушылары;

түрлі дәрежедегі (облыстық, аудандық, ауылдық) ауыл шаруашылығы саласының машина жөндеу шеберлері, техниканы түзету мамандары, қойма қызметкерлері, қоймашылары, лаборанттары, механизаторлары, техниктері; энергетика және атом саласы бойынша энергетиктері, кешенді автоматизация және телемеханика шеберлері, энергетика саласының химиктері, минералды ресурстар саласы бойынша шахта шеберлері, инженерлері, инженер-инструкторлары, тау-кен өндірісінің шеберлері.

ӨЗГЕ ДЕ САЛАЛАР ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРІ:

1) Акциялары отыз бес және одан да көп пайызы (қатысу үлесі) мемлекеттік болып саналатын мемлекеттік холдингтердің, ұлттық компаниялардың, шаруашылық жүргізу құқығындағы мемлекеттік кәсіпорындардың, акционерлік қоғамдардың, жауапкершілігі шектеулі серіктестіктердің мамандары, сарапшылары, жетекші және бас мамандары, сарапшылары, жолсеріктері, аспансеріктері, экипаж пилоттары, мемлекеттік сатып алуды ұйымдастырушы сарапшылары, қызметі талдау жасауға, жоспар құруға, әр түрлі дәрежедегі есептер әзірлеуге, құжат айналымына қатысты қызметшілері;

2) барлық дәрежедегі банктер мен олардың филиалдарының, қор биржаларының, аудиторлық және сақтандыру компанияларының 1, 2, 3 дәрежелі мамандары, бухгалтеры, кассирлері, хатшылары, инспекторлары, мүлікті кепілге қою арқылы несие беретін агенттері, менеджерлері;

3) Қазақстан туристік ассоциациясының туристік ұйымдарының бас мамандары, орта дәрежелі туризм нұсқаушылары, агенттері, саяхат бюросының қызметшілері;

4) қонақ үйлері мен мейрамханалардың Қазақстандық ассоциациясының демалыс үйлері, қонақ үйлері мен мейрамханаларының даяшылары, бармендері, администраторлары, брондау бөлімінің операторлары;

5) сауда орындарының сауда коммерциялық агенттері, зал администраторлары;

6) халыққа қызмет көрсетумен байланысты жекеменшік кәсіп субъектілерінің мамандарына, сарапшыларына бас және жетекші мамандарына, сарапшыларына, қызметшілеріне мемлекеттік тілді базалық деңгейде меңгеру ұсынылады.

Библиография

- [1] Қазақстан Республикасының Конституциясы (7-бап).
- [2] Қазақстан Республикасы Президентінің 1997 жылдың 11 шілдедегі №151-1 жарлығымен бекітілген «Қазақстан Республикасындағы тілдер туралы» Қазақстан Республикасының Заңы.
- [3] Қазақстан Республикасы Президентінің 2011 жылдың 29 маусымдағы №110 Жарлығымен бекітілген Қазақстан Республикасында тілдерді дамыту мен қолданудың 2011-2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы.
- [4] Государственный стандарт по русскому языку как иностранному. Базовый уровень /Нахабина М.М. и др. – 2-е изд., испр. и доп. – М. – СПб.: «Златоуст», 2001. – 32 с.
- [5] Қазақ тілін оқытудың талаптарын анықтайтын ҚР СТ 1926-2009, ҚР СТ 1928-2009, ҚР СТ 1929-2009, ҚР СТ 1925-2009, ҚР СТ 1927-2009 Қазақстан Республикасының мемлекеттік стандарттарына сәйкес Қазақ тілін оқытуға арналған типтік бағдарлама(қазақ тілін шет тілін немесе екінші тіл ретінде әдістемесі негізінде) Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі «Ұлттық тестілеу орталығы» РМҚК, 2012 ж.
- [6] Қазақ тілін базалық деңгейде меңгерудің тақырыптық лексикалық минимумы, Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі «Ұлттық тестілеу орталығы» РМҚК, 2011.
- [7] Еуропалық тілдік портфелі, «Златоуст», 2006.
- [8] Д.Х. Ақанова, А.М. Алдашева, З.К. Ахметжанова, Қ.Қ. Қадашева, Э.Д. Сүлейменова «Ресми-іскери қазақ тілі. Бірінші деңгей. Екінші деңгей. Үшінші деңгей». Оқу кешені. – Алматы қ., «Арман-ПВ» басылымы, 2002.
- [9] А. М. Алдашева «Қазақ тілі», 1998 ж.
- [10] З.С. Күзекова, Г.С. Пазылова, Е.К. Әбдірәсілов «Қазақ тілі. Тестілеу әдістемесі: көмекші құрал». – Астана, 2007.
- [11] З.С. Күзекова, Г.С. Пазылова, Е.К. Әбдірәсілов «ҚАЗАҚ ТІЛІ тестілеу теориясы мен практикасы: Көмекші құрал». – Алматы, «Құс Жолы», 2009.
- [12] З.С. Күзекова «Қазақ тілі практикумы. Грамматикалық жаттығулар», 2012 ж.
- [13] З.С. Күзекова «Қазақ тілі синтаксисі (функционалдық аспектіде)», 2015 ж.

ӘОЖ 811.512.122:81`37.046.16:006.354(574)

МСЖ 03.180

Түйінді сөздер: коммуникативтік құзыреттілік, тыңдалым, оқылым, жазылым, айтылым, лексикалық минимум

НАЦИОНАЛЬНЫЙ СТАНДАРТ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

**Коммуникативные языковые компетенции владения казахским языком
БАЗОВЫЙ УРОВЕНЬ
Общее владение**

СТ РК 1928-2015

Издание официальное

**Комитет технического регулирования и метрологии
Министерства по инвестициям и развитию
Республики Казахстан
(Госстандарт)**

Астана

Предисловие

1 РАЗРАБОТАН И ВНЕСЕН Республиканским государственным предприятием «Казахстанский институт стандартизации и сертификации» Комитета технического регулирования и метрологии Министерства по инвестициям и развитию Республики Казахстан

2 УТВЕРЖДЕН И ВВЕДЕН В ДЕЙСТВИЕ Приказом Председателя Комитета технического регулирования и метрологии Министерства по инвестициям и развитию Республики Казахстан от «24» ноября 2015 года № 236-од.

3 В настоящем стандарте реализованы нормы Конституции Республики Казахстан (статья 7); Закона Республики Казахстан «О языках в Республике Казахстан» от 11 июля 1997 года № 151-І; Закона Республики Казахстан «О техническом регулировании» от 9 ноября 2004 года №603-ІІ; «Государственной программы развития и функционирования языков в Республике Казахстан на 2011-2020 годы», утвержденной Указом Президента Республики Казахстан от 29 июня 2011 года № 110.

**4 СРОК ПЕРВОЙ ПРОВЕРКИ
ПЕРИОДИЧНОСТЬ ПРОВЕРКИ**

2022 год
5 лет

5 ВВЕДЕН ВЗАМЕН СТ РК 1926-2009 «Коммуникативные языковые компетенции владения казахского языка. Базовый уровень. Общее владение»

Информация об изменениях к настоящему стандарту публикуется в ежегодно издаваемом информационном указателе «Нормативные документы по стандартизации», а текст изменений и поправок – в ежемесячно издаваемых информационных указателях «Национальные стандарты». В случае пересмотра (замены) или отмены настоящего стандарта соответствующее уведомление будет опубликовано в ежемесячно издаваемом информационном указателе «Национальные стандарты»

Настоящий стандарт не может быть полностью или частично воспроизведен, тиражирован и распространен в качестве официального издания без разрешения Комитета технического регулирования и метрологии Министерства по инвестициям и развитию Республики Казахстан

Содержание

1 Область применения	1
2 Нормативные ссылки	1
3 Термины и определения	2
4 Общая характеристика базового уровня владения казахским языком	2
5 Содержание требований к базовому уровню владения казахским языком	4
5.1 Содержание коммуникативной компетенции	4
5.1.1 Речевые интенции	4
5.1.2 Коммуникативные ситуации	6
5.1.3 Тематика коммуникации	6
5.1.4 Требования к видам речевой деятельности	6
Аудирование	7
Чтение	7
Письмо	8
Говорение	8
5.2 Содержание языковой компетенции	9
Приложения	15
Библиография	20

Введение

Национальные стандарты, определяющие требования к коммуникативным языковым компетенциям владения казахским языком разработаны в соответствии с Конституцией Республики Казахстан (статьи 7, 93); Законом Республики Казахстан «О языках в Республике Казахстан» от 11 июля 1997 года № 151-І; Стратегическим планом развития Республики Казахстан до 2020 года, утвержденным Указом Президента Республики Казахстан от 1 февраля 2010 года № 922; Концепцией языковой политики в Республике Казахстан, одобренной распоряжением Президента Республики Казахстан от 4 ноября 1996 года №3186; Государственной программой развития и функционирования языков в Республике Казахстан на 2011-2020 годы, утвержденной Указом Президента Республики Казахстан от 29 июня 2011 года №110; основными направлениями Послания Президента Республики Казахстан «Стратегия «Казахстан – 2050»: «Бір халық – бір ел – бір тағдыр».

В указанных законодательных документах особое внимание уделяется проблемам совершенствования и стандартизации методик обучения государственному языку в качестве одной из главных задач гармоничной языковой политики и языковой структуры, обеспечивающей широкое употребление государственного языка. Действительно, обучение казахскому языку в последние годы повысилось на высокий уровень в качественном эквиваленте, а сознательность членов общества проявляется в спросе и стремлении к овладению казахским языком. Спрос и стремление, в большинстве своем, возникает из-за необходимости употребления казахского языка на государственной службе, в сфере обслуживания населения, образования. В Государственной программе развития и функционирования языков в Республике Казахстан на 2011-2020 годы указывается, что «доля сотрудников государственных организаций, получивших сертификат о знании государственного языка по программе «Казтест» к 2017 году должно составлять 50%, к 2020 году 100%». Данные задачи говорят о важной роли имиджа сотрудника, говорящего на государственном языке на пути к будущему страны, миру и согласию. Следовательно, для достижения таких показателей недостаточно лишь изучение государственному языку, необходим будет документ, оценивающий и определяющий результаты обучения и уровень владения языком.

При разработке Национальных стандартов, определяющих требования к коммуникативным языковым компетенциям владения казахским языком были изучены основные направления и содержание ведущих проектов мирового образования (Европейский стандарт), 6 уровней оценки владения языком приведены в соответствии с уровнями европейского стандарта. Так как в нашей стране казахскому языку присвоен статус государственного языка и от членов общества требуется свободное владение казахским языком в официальном и неофициальном языковом общении, в содержании и

XXVIII

структуре Национальных стандартов полностью охвачены естественные, лингво-культурные и стандартные закономерности и особенности казахского языка (от повседневной бытовой речи до особенностей официально-делового и художественно-литературного стилей), которые группируются на основе теории и практики научных методик в соответствии с требованиями обучения языку касательно содержания и уровней языка. Сертификат, выданный в качестве показателя полученных знаний и сформированности коммуникативных языковых компетенций каждого уровня, является конкретной оценкой обучаемого.

Национальные стандарты по своему содержанию и структуре предоставляют возможность определить и оценить на каком уровне обучаемый освоил казахский язык, а также степень сформированности коммуникативных языковых компетенций.

БАЗОВЫЙ УРОВЕНЬ

Общее владение

Дата введения 2017-01-01

1 Область применения

Настоящий стандарт устанавливает требования к:

- содержанию обучения казахскому языку как иностранному или как второму языку граждан в Республике Казахстан на базовом уровне;
- оценке базового уровня владения казахским языком гражданами в Республике Казахстан;
- формированию коммуникативных языковых компетенций владения казахским языком базового уровня;
- формированию тестовых заданий базового уровня по системе оценки уровня владения казахским языком – КАЗТЕСТ.

Настоящий стандарт предназначен для применения организациями и учреждениями, занимающимися обучением казахскому языку как иностранному или как второму языку, оценкой уровня владения казахским языком гражданами в Республике Казахстан, другими физическими и юридическими лицами Республики Казахстан независимо от организационно-правовых форм и подчиненности, осуществляющими свою деятельность на территории Республики Казахстан и участвующими в видах деятельности по обучению государственному языку и оценке уровня владения казахским языком гражданами в Республике Казахстан.

2 Нормативные ссылки

Для применения настоящего стандарта необходим следующий ссылочный нормативный документ:

СТ РК 1926-2015* Коммуникативные языковые компетенции владения казахским языком. Элементарный уровень. Общее владение.

ПРИМЕЧАНИЕ: При пользовании настоящим стандартом целесообразно проверить действие ссылочных стандартов и классификаторов по ежегодно издаваемому информационному указателю «Нормативные документы по стандартизации» по

состоянию на текущий год и соответствующим ежемесячно издаваемым информационным указателям, опубликованным в текущем году. Если ссылочный документ заменен (изменен), то при пользовании настоящим стандартом следует руководствоваться замененным (измененным) документом. Если ссылочный документ отменен без замены, то положение, в котором дана ссылка на него, применяется в части, не затрагивающей эту ссылку.

3 Термины и определения

В настоящем стандарте применяются термины по СТ РК 1926-2015.

4 Общая характеристика базового уровня владения казахским языком

На базовом уровне пользователь языка в процессе коммуникации должен принимать участие в диалогах, связанных с повседневно-бытовой, социально-бытовой и культурно-социальной сферами общения.

В данных сферах для вступления в коммуникативные отношения нужно использовать все языковые средства данного уровня (понимать, отвечать, выразить мнение).

Сертификат о владении казахским языком на базовом уровне – показатель результата, приближающий к среднему уровню владения языком (образец сертификата приведен в приложении А).

Для достижения базового уровня владения казахским языком (при условии владения казахским языком на элементарном уровне) рекомендуется не менее 100-120 учебных часов.

Пользователь языка должен:

- понимать точно сказанную информацию, задавать вопросы и отвечать;
- читат и понимать смысл небольших текстов для базового уровня;
- участвовать в повседневных общениях и ситуациях, часто встречающихся в профессиональных сферах, задавать конкретные вопросы;
- правильно использовать грамматические формы для базового уровня и может участвовать в диалогах соответственно данному уровню;
- заполнять по образцу документы по базовому уровню, выполнять письменные работы (составлять логически завершённый короткий текст, небольшое эссе, письменные работы для контроля).

Слова и словосочетания базового уровня составляют 1600-1800 языковых единиц.

Характеристика владения казахским языком на базовом уровне по видам речевой деятельности приведена в таблице 1.

Таблица 1 - Характеристика владения казахским языком на базовом уровне

АУДИРОВАНИЕ	<p>Пользователь языка должен понимать точную информацию, касающуюся повседневно-бытовой, социально-бытовой, культурно-социальной сфер общения (семья, работа, транспорт и т.д.), выполнять указания, понимать основную мысль информации и объявлений.</p>
	<p>Пользователь языка должен понимать содержание текстов, озвученных в теле-радиопередачах, объявлениях, рекламе, прогнозе погоды.</p>
ЧТЕНИЕ	<p>Пользователь языка должен понимать, точные, короткие тексты (личное или деловое письмо, факсы, ежедневные объявления, реклама).</p>
	<p>Пользователь языка должен находить в тексте ежедневно нужную информацию. Читать тексты, касающиеся повседневного либо профессионального назначения.</p>
	<p align="center">Чтение с целью общего направления</p> <p>Пользователь языка должен понимать общее содержание текста, обычные фразы и знакомые слова, читая короткие тексты, содержащие лексические языковые единицы базового уровня. Должен понимать короткие тексты, содержащие точную информацию на знакомую ему тему и темы повседневного либо профессионального назначения.</p>
	<p align="center">Чтение с целью получения информации, доказательств и обоснования</p>
	<p>Пользователь языка должен понимать информацию и доводы в письмах, документах и газетных статьях, содержащих информацию и доводы, обоснования.</p>
	<p align="center">Чтение писем и сообщений</p>
	<p>Пользователь языка должен понимать письма и факсы, написанные на стандартном официально-деловом языке на знакомые ему темы (поручение, расписка, доверенность, гарантийное письмо) и личные письма с неофициальным содержанием.</p>

<i>Окончание таблицы 1</i>	
ПИСЬМО	Пользователь языка должен составлять логически завершенный короткий текст, касающийся повседневной жизни (быта, работы, службы, общения с другими людьми); последовательно писать информацию о событиях, выражая свое мнение.
ГОВОРЕНИЕ	Пользователь языка должен участвовать в разговорах на знакомые ему темы посредством вопросов, повторных вопросов, ответов, реплик (согласия/отрицания), заключений; сообщать посредством монолога содержание прочитанной и услышанной информации. Обмениваться информацией, касающейся ежедневно-бытовой, социально-бытовой, социально-культурной сфер общения на улице, в магазине, в общественном транспорте и общественных местах, в местах обслуживания населения); предлагать, указывать, просить, поручать задание.

5 Содержания требований к владению казахском языком на базовом уровне

5.1 Содержание коммуникативной компетенции

5.1.2 Речевые интенции

У пользователя языка на базовом уровне должны формироваться коммуникативные компетенции в объеме тем и ситуаций, касающихся интенций, направленных на участие в речевом акте и обмен информацией; регулятивных интенций, направленных на коммуникативное воздействие на собеседника; оценочно-эмоциональных, коммуникативно-информационных и информационных-описательных интенций.

Содержание интенций речевых актов стандарта базового уровня дополняется в соответствии с содержанием и характеристикой элементарного уровня.

Интенции, направленные на участие в речевом акте с собеседником и обмен информацией:

- участие в коммуникации (дома, на улице, на работе, в офисе, в магазине, в общественном транспорте, в местах общественного и бытового обслуживания);

- формы знакомства (представление себя и других людей в официальной и неофициальной обстановке);

- формы приветствия и прощания (в соответствии с возрастными особенностями, социальным положением и культурой речи говорящего);
- формы обращения (название имени, полного имени, обращения в личных отношениях, обращения к группе, формы обращения к незнакомым людям, формы общения по телефону);
- формы выражения благодарности (в официальных и неофициальных ситуациях);
- формы извинений;
- формы поздравлений (праздники, дни рождения, праздники, связанные с народными традициями).

Регулятивные интенции, направленные на коммуникативное воздействие на собеседника:

- формы выражения просьбы выполнить действие в различных ситуациях (побуждение, просьба, совет, предложение, требование, приказ, разрешение);
- формы согласия/несогласия;
- формы приглашений (официальные, неофициальные).

Оценочно-эмоциональные интенции (передача эмоционального отношения и точки зрения, оценки действия, события, предмета, человека):

- выражение мнения, его аргументация, оценка в соответствии с ситуацией общения и культурой речи;
- указание на недостатки/преимущества действия, события или предмета, оценка положительных/отрицательных действий;
- выражение интереса к прочитанной, услышанной, увиденной информации;
- прогнозирование, подтверждение или отрицание прогнозирования;
- виды эмоциональных отношений (радость, удивление, обида, намерение, оказывать сопротивление).

Коммуникативно-информационные и информационные описательные интенции:

- передача и получение информации о человеке, предмете, сведениях, событиях, действиях и необходимые для этого навыки (обмен вопросами и ответами; описание конкретного предмета, ситуации, события, персонажа; определение наличия/отсутствия предмета, его количество, качество, принадлежность; уточнение времени, места, причины, цели действия);
- умение описывать увиденные, услышанные, прочитанные сведения;
- умение уточнять непонятую информацию с помощью дополнительных вопросов.

Формулы культуры речи, которые необходимо знать пользователю языка:

- культура речи употребляемая при официальном и неофициальном знакомстве, приветствии, прощании;
- культура речи, употребляемая для выражения просьбы;
- культура речи, употребляемая при рекомендациях;

- культура речи, употребляемая в поздравлениях;
- культура речи, употребляемая при согласии, несогласии;
- культура речи, употребляемая при предложении, выражении мнения;
- культура речи, употребляемая при удивлении, сомнении, неуверенности.

5.1.2 Коммуникативные ситуации:

- семья (относительно полные данные, касающиеся социальных проблем, о нем и о его семье);
- общественные места (гостиницы, магазины, кассы, рынки, аэропорты, вокзалы, почта, банки, столовые, кафе, библиотеки, рестораны, работа, город, транспорт, улица, театры, кинотеатры, музеи, больницы, аптеки, выставки, мастерские, путешествия, торговые центры, центры обслуживания населения);
- биография (относительно полные данные о нем, о его образовании, специальности и профессии, о месте работы, об интересах, о его семье, о планах на будущее);
- официальная и профессиональная сферы общения (участие в коммуникативных актах в соответствии с профессией и специальностью в официальных местах, таких как офис, администрация учреждения, производство, министерство, ведомство; оформление документов в своей профессиональной сфере).

5.1.3 Тематика коммуникации:

- официальная биография и характеристика коллеге (образование, специальность, профессия, интересы; родственные отношения: рассказ о родственниках, их жизнь и специальности, возрасте, описание их личных качеств и внешности, интересах и уважении в семье, адрес проживания; рассказ о коллеге, друге, знакомом, описание их личных качеств и внешности);
- профессиональные отношения (отношения с руководством, со коллегами, с коллективом, с клиентами);
- свободное время и отдых (спорт, музыка, театр, изобразительное искусство, путешествия);
- страноведение (страна, история, география, природа, население, государство, общество, культура, образование, главные города);
- времена года и погода, природа.

5.1.4 Требования к видам речевой деятельности:

Требования к видам речевой деятельности на базовом уровне отражены в таблице 2.

Таблица 2 - Требования к видам речевой деятельности

Аудирование	
Пользователь языка должен понимать основную и дополнительную информацию, слушая адаптированные тексты научно-массового содержания, изложенных простыми предложениями, а также короткие тексты, предназначенные для базового уровня.	
Диалог	Пользователь языка должен понимать диалоги, построенные с разными речевыми целями.
Содержание	Темы, часто встречающиеся в общении в повседневной, социально-бытовой, социально-культурной и профессиональной сферах.
Объем	10-15 реплик
Скорость речи	150-180 слогов в минуту
Прослушивание	1 раз
Монолог	Пользователь языка должен понимать смысл информации, переданной в монологе.
Содержание	Тексты, актуальные для общения в повседневной, социально-бытовой, социально-культурной и профессиональной сферах, информация в СМИ о временах года, погоде, природе в виде монолога или диалога
Вид текста	сообщения, описания, повествования, смешанные; тексты в соответствии с базовым уровнем должны быть специально подготовленными, адаптированными и логически завершенными на основе лексико-грамматического материала базового уровня
Объем текста	80-100 слов
Скорость речи	130-150 слогов в минуту
Прослушивание	1 раз
Объем незнакомых слов	5-10%
Чтение	
Пользователь языка должен читать тексты базового уровня и получать познавательную, ситуационную, эмоциональную информацию.	
Вид чтения	Ознакомительное чтение, научное чтение
Вид текста	Специально подготовленные или адаптированные тексты, тексты описания/повествования, диалоги, полилоги официального/неофициального содержания (на основе лексико-грамматического материала базового уровня)
Содержание	тексты, актуальные для общения в повседневной, социально-бытовой, социально-культурной и профессиональной сферах

<i>Продолжение таблицы 2</i>	
	социально-бытовой, социально-культурной и профессиональной сферах; информация в СМИ о временах года, погоде, природе в виде монолога или диалога
Объем текста	100-150 слов
Объем неизвестных слов	10 - 15%
Письмо	
Пользователь языка должен выполнять письменную работу, передающую основную информацию, репродуктивного и продуктивного характера на основе прочитанного или прослушанного текста с соответствующим названием.	
Вид текста	повествование, сообщение, смешанные тексты; тексты в соответствии с базовым уровнем должны быть специально подготовленными, адаптированными и логически завершенными на основе лексико-грамматического материала базового уровня
Содержания	Тексты, актуальные для общения в повседневной, социально-бытовой, социально-культурной и профессиональной сферах; информация в СМИ о временах года, погоде, природе в виде монолога или диалога.
Объем репродуктивного текста	100-150 слов
Количество прослушиваний	3 раза
Объем неизвестных слов	10-15%
Объем продуктивного текста	7-8 предложений
Говорение	
Диалог	Пользователь языка должен: <ul style="list-style-type: none"> - понимать, что говорит собеседник и его коммуникативную цель; - должен уметь спросить основную и дополнительную информацию, соответствующую цели разговора, выражать согласие/несогласие, выражать мнение, устанавливать связь, употреблять формы речи;

<i>Окончание таблицы 2</i>	
	- должен начинать, продолжать беседу; выражать коммуникативные намерения в ограниченном объеме по теме общения.
Монолог	- должен составлять монолог на заданную тему согласно коммуникативной задаче; - должен составлять монолог репродуктивного характера на основе прочитанного или прослушанного текста, в котором уточняется коммуникативная цель и намерение; - должен выражать точку зрения, отношение к фактам, событиям, действиям в содержании текста.
Объем речи	10-12 предложений
Вид текста	смешанные тексты с элементами повествования, описания, сообщения; адаптированные тексты на основе лексико-грамматического материала базового уровня
Объем текста	100-150 слов

5.2 Содержание языковой компетенции

Языковые компетенции у пользователя языка на базовом уровне должны формироваться благодаря изучению лексических, грамматических, фонетических языковых единиц базового уровня и употреблению их в конкретных коммуникативных ситуациях.

Содержание языковой компетенции по разделам фонетики, словообразования, морфологии, синтаксиса и лексики указано в таблице 3.

Таблица 3 - Содержание языковой компетенции по разделом языкознания

Разделы языкознания	Содержание
Фонетика	Закон сингармонизма. Звуковой сингармонизм. Слоговой сингармонизм. Ассимиляция, перенос. Интонационная структура общих модальных предложений. Орфоэпические и орфографические нормы. Орфография присоединения аффиксов. Аффиксы, не подчиняющиеся слоговому сингармонизму: -қор (еңбекқор), -хана (аурухана), -паз (аспаз).
Словообразование и морфология	Состав слова Порядок присоединения аффиксов. Понятие об основе слова; основа слова и окончание; корень, аффикс.

Распознавание ограниченного числа словообразовательных моделей:

- шы/-ші: үйлестіру+ші, аударма+шы, кеңес+ші;
- гер/-кер: заң+гер, ғарыш+кер;
- ым/-ім: айтыл+ым, сен+ім; келіс+ім;
- ша/-ше: қазақ+ша, ағылшын+ша;
- сыз/-сіз: ақыл+сыз, сауат+сыз;
- лық/-лік: облыс+тық, қала+лық;
- інші/-ыншы: бір+інші, үш+інші.

Имя существительное

- имя нарицательное, имя собственное; окончания множественного числа и значение многозначного слова (бес қызметкер, жиырма орын, көп ағаш, бірнеше құжат);
- окончание притяжательной формы и его значение;
- собственное значение слова (-нікі/-дікі/-тікі);
- притяжательная форма имени существительного в множественном числе (менің достар+ым).
- имя существительное в множественном числе личного значения (біз қалалық + пыз).
- система падежей имени существительного, значение падежных окончаний. Падежи: үшін, туралы, бойынша, сияқты, дейін, қарай, кейін, соң, бірге.

Именительный падеж

- субъект действия (Дулат теледидар көріп отыр);
- конкретное значение и абстрактное значение (Бұл – кітап. Ертең – сайлау. Бүгін – жұма).

Родительный падеж

- собственное значение (Дастанның көлігі, менің төлқұжатым);
- определение имени нарицательного и собственного, конкретного и абстрактного значения (Бұл – Дарханның мәшинесі. Әріптесімнің кабинеті; ананың бақыты);

Дательный падеж

- направление действия (кітапханаға барды; театрға кетті);
- направление действия к объекту (Тапсырманы Айдосқа бердік; Саған сыйлық сатып алдым. Мына сөздікті маған беріңізші. Оған жауап жазу керек);

Служебные слова

Служебные слова, означающие причину и возражение (себебі, сондықтан, бірақ және, да/де/та/те), мен/бен/пен).
Вопросительные служебные слова (ма/ме, па/пе, ба/бе).
Послелогои (үшін, жөнінде, сияқты, арқылы, бойынша, қарай, таман, дейін, кейін, соң, бастап, гөрі, бірге).

<i>Продолжение таблицы 3</i>	
	<p>Вспомогательные слова. Служебные имена (айналасында, сыртында, маңайында. Служебные глаголы (деді).</p> <p>Междометие. Междометия, выражающие эмоции (Бәрекелді, алақай, қап).</p> <p>Обособленные слова. Вводные слова (меніңше, біріншіден).</p>
	<ul style="list-style-type: none"> - направление действия (Көлік қалаға қарай кетті. Ертең Шымкентке кетемін); - конечная точка действия (Театрға дейін қалай баруға болады?); - цель действия (Астанаға іссапарға келді); - временное значение (үйге дейін жаяу барамын; алтыға дейін жұмыста боламын); - устойчивая форма -у+ға/-у+ге, обозначающая возможность: Кіруге бола ма? Шығуға бола ма? <p>Винительный падеж</p> <ul style="list-style-type: none"> - объект действия (Асқарды күтіп отырмын. Бұл ақпаратты газеттен оқыдым); - употребление винительного падежа – нулевая форма (Бүгін билет алдым; құжат тапсырды). <p>Местный падеж</p> <ul style="list-style-type: none"> - место действия (Семинар Алматыда өтті); - время действия (Жиналыс сағат екіде басталады. Сәрсенбіде сағат үш жарымда кездесейік). <p>Исходный падеж</p> <ul style="list-style-type: none"> - источник действия (Мен университеттен келдім); - отправная точка действия (Сіз оңтүстіктен келдіңіз бе? Сіз Тараздансыз ба?); - начальная время действия (Биылдан бастап қазақ тілін үйреніп жүрмін. Былтырдан бері Алматыға барған жоқпын); - из чего сделан предмет (Жиһаз ағаштан жасалған). <p>Творительный падеж</p> <ul style="list-style-type: none"> - средство действия (шаңғымен сырғанады; тарақпен тарайды);

Продолжение таблицы 3

	<p>- объединенное действия (Айнашпен бірге оқыған; Мұратпен сөйлесу керек).</p> <p>Имя прилагательное. Виды имен прилагательных: качественное (қоңыр, толық, қиын) и относительное (үлгілі, көңілді, мәдениетті). Расположение имен прилагательных: ставится перед определяемым словом (тәрбиелі бала, сыпайы жігіт).</p> <p>Степени сравнения прилагательного. Сравнительная степень (үлкен + деу; жақсы + рақ). Превосходная степень (қып-қызыл, өте биік).</p>
	<p>Имя числительное. Количественное имя числительное (от 1 до 1000). Сочетание количественного числительного с существительным (он алты облыс, он екі ай); порядковое имя числительное (от 1 до 1000). Сочетание порядкового имени числительного и имени существительного (Бесінші үйде тұрамын, қырық бірінші пәтер; жиырма жетінші автобус). Собирательное имя числительное (1-ден 7-ге дейін: бесеу). Сложное имя числительное (тоғыз жүз тоқсан сегіз; бір мың тоғыз жүз алпыс сегізінші жыл). Расположение имени числительного: ставится перед определяемым словом (алты жүз сексен бесінші рейс).</p> <p>Местоимение</p> <p>Местоимение и их особенности склонения: личные местоимения (мен, менің, маған, мені, менде, менен, менімен); указательные местоимения (бұл, сол, мынау, анау); вопросительные местоимения (кім? не? қайда? қашан? кімнің? ненің?); возвратное местоимение (өз, өзім); обобщающие местоимения (бәрі, барлығы); неопределенные местоимения (кейбір, біреу, бірнеше); отрицательные местоимения (ешкім, ештеңе).</p> <p>Глагол</p> <p>Формы времен глагола: настоящее время (простая и сложная форма настоящего времени); прошедшее время (простое прошедшее время); будущее время/переходное настоящее время (-а/-е/-й: барамын, келемін, сөйлеймін). Особенности употребления вспомогательных глаголов (тындап отыр; ауырып жүр; демалып жатыр; күтіп тұр).</p>

<i>Продолжение таблицы 3</i>	
	<p>Виды отрицательных глаголов. Склонение времени глагола (күтіп отырмын, күтіп отырсың, күтіп отырсыз, күтіп отыр). Формы повеления, требования и просьбы (отыра тұр, күте тұрыңыз).</p> <p>Наречие Смысловые группы наречий: наречия времени (бүгін, кеше, ертең, биыл, былтыр, таңертең, кешке, қазір), наречия места (жоғары, төмен, алыс, жақын), наречия образа действия (жылдам, тез); количественные наречия (көптеген, аздаған, бірен-саран), усилительные наречия (аса, тым, өте).</p>
Синтаксис	<p>Виды простого предложения - повествовательные; - вопросительные; - побудительные; - отрицательные; - нераспространенные; - распространенные.</p> <p>Порядок слов в предложениях Порядок подлежащего и сказуемого (Мейрамбек еңбек демалысына шықты). Порядок определяемых, уточняемых слов (Білімді адамды бәрі құрметтейді. Аружан бес жүз сексен үшінші пойызға отырды. Біздің қаланың сыртында қалың орман бар).</p> <p>Формы логической и смысловой связи в предложениях: - объективная связь (Тапсырманы жауапты орындайды); - определительная связь (Алтын сағат сыйлады); - пространственная связь (Ержанның кабинеті төртінші қабатта орналасқан); - временная связь (Түске қарай жаңбыр жауды);</p>
	- причинная связь (Тұман болғандықтан, ұшақ ұшпады).
Лексика	<p>Слова, употребляемые в повседневно-бытовой, социально-бытовой сферах (мереке, аудан, шілде, оңтүстік, демалыс күні, үзіліс, төлқұжат).</p> <p>Лексический минимум базового уровня составляет 1600-1800 языковых единиц.</p>

<i>Окончание таблицы 3</i>	
	<p>Основная часть этих слов является словами, которые указывают на название предмета (30%), означают действие (30%) и качество предмета или действия – наречия, имена прилагательные (30%), остальная часть – местоимения, вспомогательные и служебные слова, используемые вместо имен существительных, имен прилагательных и имен числительных.</p>

Приложение А
(информационное)

Образец сертификата

Серия	СЕРТИФИКАТ	№ 1484854
Қазақ тілін меңгеру деңгейін бағалау жүйесі - ҚАЗТЕСТ		
Қазақ тілін меңгерудің коммуникативтік тілдік құзыреттіліктері бойынша Базалық (А2) деңгейін меңгергендігін және тест бөліктерінен мынадай нәтижелер көрсеткендігін растайды.		
Бөліктер	Дұрыс жауаптардың пайыздық көрсеткіші	
1. Тыңдалым (30 тапсырма)	<u>22 балл (73,3 %)</u>	
2. Лексика-грамматика (70 тапсырма)	<u>68 балл (97,1 %)</u>	
3. Оқылым (50 тапсырма)	<u>44 балл (88 %)</u>	
4. Жазылым (3 тапсырма)	<u>46 балл (92 %)</u>	
Барлығы	<u>180 балл (90 %)</u>	
Ұлттық тестілеу орталығының өкілі: _____ 2015 жыл, 8 қазан		

Астана, 60. Заң.№044-13

Приложение Б *(информационное)*

Перечень профессий, специальностей и должностей, для которых рекомендовано владения государственным языке на базовом уровне в соответствии с квалификацией и требованиями

Б.1 ГОСУДАРСТВЕННЫЕ СЛУЖАЩИЕ:

1) Должности административных государственных служащих по категориям: В-6, С-6, Е-Г-3, Е-Г-4, С-Р-5, D-О-6, С-ТК-6, С-ТК-7, С-ТКО-8, С-ТКО-9, С-ТКО-10, С-ТКО-11;

2) правоохранительные органы:

должности сотрудников правоохранительных органов по категориям: С-ФР-10, С-ФР-9, С-ФР-10, С-ФРО-9, С-ФРУ-10, С-ФР-11;

помощник, старший помощник прокурора города, района;

сотрудники органов внутренних дел, статисты, бухгалтеры, помощники командиров, юридические консультанты, дежурные бюро пропусков, младший офицерский состав Министерства внутренних дел Республики Казахстан, Комитета уголовно-исполнительной системы (комитет, департамент, отделы, подразделение, сектор) департаментов различного уровня (областные, городские, районные), участковые инспекторы полиции, инспекторы по делам несовершеннолетних, инспекторы общественной безопасности, конвоиры изоляторов временного содержания различного уровня, инспекторы дорожной полиции, инспекторы различных организаций дорожной полиции, контролеры следственных изоляторов различного уровня, а также сотрудники органов внутренних дел, должность которых связана с анализом, подведением итогов, подготовкой предложений, работой с населением, подготовкой итогов своей работы;

младший и средний офицерский состав, инженеры, старшие инженеры (областных, городских, районных) структурных подразделений, и другие сотрудники подобного ранга противопожарных служб, а также сотрудники органов по чрезвычайным ситуациям, должность которых связана с анализом, подведением итогов, подготовкой предложений, работой с населением, подготовкой итогов своей работы.

Б.2 ВОЕННОСЛУЖАЩИЕ:

Младший офицерский состав Вооруженных сил Республики Казахстан, иных войск и воинских формирований:

1) младший офицерский состав Министерства обороны Республики Казахстан, руководства штабов, департаментов Комитета, главных управлений, главных командований различных видов и формирований Вооруженных сил Республики Казахстан, региональных командований, всех

государственных учреждений подведомственных Министерству обороны РК, департаментов по делам обороны (управлений, отделов), высших военных учебных заведений, а также сотрудники службы обороны, должность которых связана с анализом, подведением итогов, подготовкой предложений, работой с населением, подготовкой итогов своей работы;

2) состав сержантов (старшин) по контракту органов национальной безопасности Республики Казахстан;

3) командиры и их заместители (отделении, взвода, батальона и приравненные к ним подразделения) внутренних войск Министерства внутренних дел Республики Казахстан, а также военнослужащие, должность которых связана с анализом, подведением итогов, подготовкой предложений, работой с населением, подготовкой итогов своей работы;

4) младший и средний офицерский состав и другие сотрудники подобного ранга воинских частей Министерства по чрезвычайным ситуациям Республики Казахстан.

В.3 ГРАЖДАНСКИЕ СЛУЖАЩИЕ:

1) Гражданские служащие категорий G-11, G-12, G-13, а также все сотрудники, работающие в сфере гражданской службы, должность которых связана с анализом, подведением итогов, подготовкой предложений, работой с населением, подготовкой итогов своей работы:

учителя лицеев, гимназий с русским языком обучения, архивоведы, библиотекари, сотрудники бухгалтерий различного уровня организаций образования, старшие воспитатели детских домов, домов малюток, интернатов, общежитий, детских садов, специалисты культурно-организационной работы внешкольных учреждений и детских организаций, руководители учебно-производственных мастерских;

старшие медицинские сестры, медицинские сестры, младшие медицинские сестры (помощники медицинских сестер), санитары, акушеры, лаборанты различных поликлиник, больниц, лабораторий, санаторий, медицинских центров, медицинских пунктов, младшие медицинские сестры (помощники медицинских сестер), санитары, техники скорой и неотложной помощи всех уровней, фармацевты, санитарные фельдшеры, диетические сестры, специалисты санитарно-эпидемиологической службы и специалисты, эксперты в сфере здравоохранения, медицины, фармацевтики, санитарной эпидемиологии, участковые медицинские сестры, акушеры, старшие акушеры, специалисты лаборатории поликлиник, больниц, медицинских пунктов различного уровня, фельдшеры и старшие медицинские сестры скорой и неотложной медицинской помощи различного уровня, специалист по социальной работе в сфере здравоохранения домов-интернатов для престарелых (общего типа), санаториях, учреждениях для ветеранов войны и труда, медицинские регистраторы отделений приемного покоя, помощник

стоматолога (зубной гигиенист), зубной техник (лаборант зубопротезного отделения, кабинета);

ассистенты режиссеров, балетмейстеры, дирижеры, концертмейстеры, хормейстеры, аккомпаниаторы, организаторы, техники пульта управления аппаратуры киновидеопроекции, программисты, репетиторы республиканских, областных, районных театров, музеев, кинотеатров, театрально-концертных организаций, все артисты, актеры, певцы, солисты, музыканты, музыковеды, искусствоведы, композиторы, актеры и религиоведы, для которых государственный язык не является родным, а также сотрудники, работающие в сфере культуры;

эксперты информационных систем, разработчики программ и другие специалисты информационных технологий, старшие кассиры, кассиры почтовых отделений, сотрудники структурных подразделений в почтовой сфере, телефонисты отделений телесвязи, операторы, кассиры, инженеры телерадиовещания и связи, средств массовой информации, корреспонденты организаций различного уровня телерадиоинформационного вещания, не казахскоязычных средств массовой информации, главные, ведущие, старшие специалисты, эксперты центров обслуживания населения различных уровней (областные, городские, районные);

главные специалисты, дежурные, кассиры, диспетчеры, авиадиспетчеры, инженеры, операторы, различных вокзалов, стоянок, аэропортов, портов, специалисты отделений, билетных касс, камер хранения, специалисты дирекций по обслуживанию пассажиров, касс (главные билетные кассы, билетные кассы автовокзалов, городских билетных касс), центров, отделов, отделений, служб, дежурств, станций, филиалов, состава почтовых вагонов, главные специалисты городских транспортных маршрутов, дирекций по обслуживанию населения, дирекций международных и туристических перевозок, инспекторы, старшие инспекторы Комитета транспортного контроля;

экологи, главные специалисты по технике безопасности, главные специалисты кадровой службы, канцелярий, уполномоченных органов в сфере охраны окружающей среды, главные специалисты по организации и обеспечению работы по вопросам устойчивого развития и охраны окружающей среды;

старшие тренеры Национального олимпийского комитета, спортивных федераций, спортивных школ, центров олимпийской подготовки, спортивно-показательных учреждений, стадионов и дворцов спорта;

мастера по ремонту машин, специалисты по ремонту техники, работники хранилищ, работники складов, лаборанты, механизаторы, техники в сфере сельского хозяйства различного уровня (областные, городские, районные);

энергетики, мастера автоматизированных и телемеханических комплексов, химики, работающие в сфере энергетики и атома, мастера шахт, инженеры, инженер-инструкторы, мастера горнодобывающего производства

и другие сотрудники подобного ранга, работающие в сфере минеральных ресурсов.

В.4 СОТРУДНИКИ ИНЫХ СФЕР:

1) Специалисты, эксперты, ведущие и главные специалисты, проводники, бортпроводники, пилоты экипажа, эксперты по организации государственных закупок, сотрудники организационно-административного отдела и другие сотрудники среднего звена, должность которых связана с анализом, подведением итогов, подготовкой предложений, работой с населением, подготовкой итогов своей работы национальных холдингов, национальных компаний, государственных предприятий на праве хозяйственного ведения, акционерных обществ и товариществ с ограниченной ответственностью, тридцать пять и более процентов акций (долей участия) которых принадлежат государству;

2) специалисты 1, 2, 3 категорий, бухгалтеры, кассиры, секретари, инспекторы, агенты, выдающие кредит под залог имущества, менеджеры банков всех уровней и их филиалов;

3) специалисты, работники бюро путешествий туристических организаций международного уровня, инструкторы, агенты среднего уровня квалификации по туризму Казахстанской туристической ассоциации;

4) официанты, бармены, администраторы, операторы отделов бронирования, хостес домов отдыха, гостиниц и ресторанов и организаций Казахстанской ассоциации гостиниц и ресторанов;

5) торгово-коммерческие агенты, администраторы залов торговых сетей;

6) базовый уровень владения государственным языком рекомендуется для специалистов, экспертов, ведущих и главных специалистов, экспертов субъектов частного предпринимательства, занятых в сфере обслуживания населения.

Библиография

- [1] Конституция Республики Казахстан (статья 7).
- [2] Закон Республики Казахстан № 151-І «О языках в Республике Казахстан», утвержденный Указом Президента Республики Казахстан от 11 июля 1997 года.
- [3] Государственная программа развития и функционирования языков в Республике Казахстан на 2011-2020 годы, утвержденная Указом Президента Республики Казахстан № 110 от 29 июня 2011 года.
- [4] Государственный образовательный стандарт по русскому языку как иностранному. Базовый уровень. Общее владение/Нахабина М.М и др. – 2-е изд., испр. и доп. – М. – СПб.: «Златоуст», 2001.
- [5] Типовая программа для обучения казахскому языку (на основе методики «Казахский язык как иностранный или как второй язык») в соответствии с государственными стандартами Республики Казахстан СТ РК 1926-2009, СТ РК 1928-2009, СТ РК 1929-2009, СТ РК 1925-2009, СТ РК 1927-2009, определяющих требования к обучению казахскому языку, РГКП «Национальный центр тестирования» Министерства образования и науки Республики Казахстан, 2012 г.
- [6] Тематический лексический минимум изучения казахского языка на базовом уровне, РГКП «Национальный центр тестирования» Министерства образования и науки Республики Казахстан, 2011. – 30 стр.
- [7] Европейский языковой портфель, «Златоуст», 2006.
- [8] Д.Х. Аканова, А.М. Алдашева, З.К. Ахметжанова, К.К.Кадашева, Э.Д. Сүлейменова «Официально-деловой казахский язык. Первый уровень. Второй уровень. Третий уровень». Учебный комплекс. – г. Алматы, издательство «Арман-ПВ», 2002.
- [9] А. М. Алдашева «Казахский язык», 1998 г.
- [10] З.С. Кузекова, Г.С. Пазылова, Е.К. Абдирасилов «Казахский язык. Методика тестирования: учебное пособие». – Астана, 2007.
- [11] З.С. Кузекова, Г.С. Пазылова, Е.К. Абдирасилов «Теория и практика тестирования казахского языка: Учебное пособие». – Алматы, «Құс Жолы», 2009.
- [12] З.С. Кузекова «Практикум казахского языка. Грамматические упражнения», 2012 г.
- [13] З.С. Кузекова «Синтаксис казахского языка (в функциональном аспекте)», 2015 г.

УДК 811.512.122:81'37.046:006.354(574)

МКС 03.180

Ключевые слова: коммуникативные компетенции, аудирование, чтение, письмо, говорение, лексический минимум
